

SZERETEM EZT A NYIRFÁT

Irta SZÉP ERNŐ

Tizenhárom szál gyengéd, karcsu nyirfa áll egy csapatban itt, a Margitszigeten, a Szabadszinpád mellett, a Pestre néző szélén a szigetnek. Ez a mi kis nyíresünk. Ezt a csapat nyirfát is szeretem én, soha el nem haladok ott, hogy föl ne emelném rájuk a szememet. Szeretem én nagyon, aki tölgy, juhar, platán, jegénye, szil, fűzfá áll a szigeten, mind a fákat szeretem, őket tekintem a Föld legszebb virágainak. De legeslegjobban ezt a gyönyörű nagy nyirfát szeretem, ezt, amelyik az atyafiságtól elszakadva, magában áll a Sziget közepén, ebben a mezőben. Ritka magas nyirfa ez, messziről a szemébe fehérlik az embernek; kicsit megdült, akár ha a szél nyomná; lombjai, mint a szomorufűz, lombjai, azonformán omlanak lefelé. Magában áll, mondom, egy sor fa a mező szélire huzódott mögötte, engedik ezt a nyirfát szépen melegen, ezt a nagy boldogtalan királykisasszonyt.

Valahányszor látom ezt a nyirfát, egy percig Krudy Gyulára gondolok. Tudják talán, hogy Krudynk itt lakott a Szigeten vagy tíz esztendőn át. Nem tudom, hányszor vettem észre, hogy délelőtti sétatája közt megáll az ösvényen és ezt a nyirfát nézi, nézi. Derekat a botnak támasztotta (mert bottal szeretett járni, mint a vidéki urak), félre billantette a fejét, félre volt az a fej örökösen billenve, úgy, mint a kereszt az ország koronája felett.

Nézték egymást a Nyírség fája, meg Krudy, a Nyírség fia. Olyan nagy, magas volt embernek Ő is, fának amilyen magas ez a nyirfa. Barna bársony szemét a nyirfán felejtve, otthon lehetett Krudy Gyula, társalkodhatott a Gaál-lányokkal, a tiszteletes Ketvényi Nagy Sámuellel, meg Ronchy de

Ronch-csal, a nyiri dzsentrivel, aki ezer holdat örökölt, de ő utána nem örökölnék többet, az egérszagu bekeszt, meg egyetlenegy koromfeketére szivott tajtékpipát. Csendes szokott a Sziget délelőtti lenni, fogadtam vón, hogy a nyirfa megöl, messziről laktusról laktusra hallja Krudy Tojás Lacit, a bögöst, aki harmadik éjszakája düvözik az uraknak a nyíregyházi Koronában.

Ritkán élvezhettem bizony Krudynkat délelőtti időben; Ő őt órákor szokott volt kelni, meg még hamarabb is, kilencig dolgozott, akkor a nagy bottal ücsült Pestre, magam meg rendesen csak kilenc órákor kezdtem ébredezni. Este félnyolcra, nyolcra jött haza, akkorra már bementem a fővárosba. Az író-klubban szoktunk találkozni a délutáni órákban, meg azután vasárnaponként, szinte minden vasárnap Krudyéknál ebédtem. A Krudy-család is, én is az igazgatóság épületében laktunk, abban a régi, kis egyemeletes, haloványzöld empire-házban, az azóta megnőtt két emelettel, nyári dépendance lett, Hotel Margaréta néven.

Megesett azután egy télen, mikor többet vendégeskedik az ember, megessét, hogy egymásután három vasárnap másfelé ígérkeztem ebédre. A klubukban is egyszer, ha fenn voltam azokban a hetekben. Hát egy reggel, kérem, levelet kapok, Budapest feladott levelet, a velem egy fedél alatt lakó Krudy Gyula urtól. Idestova egy hónapja — azt mondja —, hogy nem látalak, ismerd el, hogy ez nem becsületes dolog. És találkoztál adott déli félegyre Pesten, a London-szállás söntésében. (Az is elmúlt már.) Itt tanyázott ebéd előtt, jobbadán egyedül. Híres söre volt a Londonnak. De nemcsak a sör csábította

Krudyt oda. Kedves fogadója volt ez az öreg London sok-sok vidéki magyarnak, olynoknak, akik a Nyugatin érkeztek. És van vendég pesti is olyanfajta, aki szívesebben ül be ebédelni a söntésbe, mint az étterembe. Iszósok, elüldögélők, barátkozó lelkű emberek, szeretik a borszagot, sörszagot, a csapolást, szeretik a jövőst-menést, a zajt, a becsipettek szavalását. Itt ült az én egyetlen Gyulám, abban az ablakban, ahol ülni szokott, nézte, mint páholyból, az ő kedves népét; a legtöbb vendég előtt korsó sör, meg sós kiflis kosár volt, akárcsak Ő előtte. Soha szebben inni, nem látam senki másét, mint Krudy Gyulát. Lassudak kortyának hangja sose volt, egy csepp soha el nem csepentett; oly szép gyengéden tudta a poharat gyönyörű fehér kezébe venni, s épp olyan gyengéden letenni a tarka abroszra. A kártyát is olyan finom mód kverte mindig, hangtalan; a szerelmes férfi érződött abban is, aki bánni tud az asszonyokkal. Letette a poharat, melegen, hálával tekintett le a fehér habra, gyönyörű arany sörre. Nem tudom már, aznap idézte-e vagy máskor, mikor ott csücsültem Mellette azt a vén sörivő uriembert, aki olyan tanítást adott Néki Váradon tizenhét esztendő korában (ott volt akkor Krudy kezdő szerkesztő fiú), hogy azt mondja: — A sert szeresd fiam, mindig egészséges ember leszell.

Szerette a sert (Ő is sernek ejtette), hiszem, a sör is szerette Krudyt, örömmel csorgott a gégszén lefelé. Áldalak, arany ital, aki öröme voltál, jó étvágyat, hangulatot, békességet adogattál Néki.

Ó, de nagyon haragszom Reá, mert meghalt, soha meg nem bocsátom.